

حمید ملیحی، فیلم ساز مشهدی، برگزیده جشنواره ملی فیلم ۱۰۰ از «چشم چشم» می گوید

چشم، لالایی و بخارهای روی شیشه

آریتا حسین زاده عطار

حمید ملیحی، هنرمند فیلم ساز سی و پنج ساله مشهدی است که دستی بر آتش در همه تخصص های مرتبط با فیلم سازی و هنر و سینما دارد. اهالی هنر و سینما به او حمید مشکل گشا می گویند. به عقیده خودش، سال ها کلنجار رفتن با کامپیوتر، این لقب را به اسمش چسبانده است. در تلفن همراه بسیاری از اهالی هنر و سینما بسته به زمانی که کارشان به حمید گره خورده است، به اسم و فامیل او پسوند هایی مانند «تدوینگر»، «تصویربردار»، «جلوه های ویژه» یا «طراح پوستر» اضافه کرده اند. حمید ملیحی تعدادی فیلم نامه دارد که در مرحله تصمیم گیری برای ساخت با هزینه کم است. بهانه ما برای گپ و گفت با او، برگزیده شدن فیلم صد تاییه ای وی با نام «چشم چشم» در جشنواره فیلم۱۰۰ است.

- شناسنامه گرو می گذاشتیم که فیلم ببینیم

سال ۱۳۹۱ وارد دنیای فیلم سازی می شود و سال ها در رشته نرم افزاری کامپیوتر در دانشگاه تحصیل می کند اما چون علاقه اش به فیلم سازی و هنر است، تغییر رشته داده و سینما می خواند و در انجمن سینمای جوان مشهد، دوره های کارگردانی را می گذراند. خودش دلیل گرایشش به کامپیوتر را این گونه بیان می کند؛ به واسطه شرایط و مهارتی که در کامپیوتر داشتم، به آن شو کشیده شدم. دلیل دیگر مسائل درآمدی بود؛ چون هنر در این شهر بسیار فقیر است. من زمان زیادی به تدوین و جلوه های ویژه و کارهای دیگری می پرداختم و البته در کنارش فیلم هم می ساختم. من در آن روزها با تئاتر میانه ای نداشتم ولی سینما و فیلم دیدن یکی از کارهای مورد علاقه زندگی ام بود. خطاطی و نقاشی را هم دوست داشتم و در مسابقات آن ها شرکت می کردم.

خاطره زیبایی او از فیلم دیدن در دوران نوجوانی اش شبیدنی است؛ این گونه بود که باید در کلوپ، شناسنامه گرو می گذاشتی که بتوانی فیلم بگیری و یادم هست که همه کلوپ های اطراف منزلمان در بولوار مجلسی، من را می شناختند. آن زمان وضعیت زیاد مناسب نبود که در کلاس، دوره و مدرسه هنرهای زیبا شرکت کنم و ما هم شرایطی داشتیم که فضای ورود به این دنیا زیاد مهیا نبود. اما خوشبختانه مادرم خیلی موافق تصمیم هایم بود و از من حمایت می کرد.

- لوکیشنی به نام «لوزان»

اولین فیلم ملیحی بعد از اینکه به طور جدی وارد دنیای فیلم سازی شد با یک گوشی همراه ساخته شد. در آن سال هایت توافقات ایران و آمریکا مطرح بود. آقای ظریف به عنوان وزیر امور خارجه این مذاکرات را انجام می داد. یک لوکیشن به نام «لوزان» بود که قبل از برجام، در جریان مذاکرات نامش بر زبان ها نشست. من با همان کلمه، فیلمی نزدیک به پنج دقیقه داخل ایران ساختم؛ ماجرای جوانی که بعد از توافقات «لوزان» در شهر راه می رود و روزنامه

این توافق هم دستش است و با جریاناتی روبه رو می شود.

- لالایی خواندن با ریتم ملایم

او درباره همکاری اش با حوزه هنری خراسان رضوی که طراحی پوستر و تدوین فیلم ها را به او می سپارند، می گوید؛ طراحی پوستر فیلم «نشان»، اثر سعید ولی زاده که ماجرای یک مادر شهید است، با من بود. دو سال پیش جایزه بهترین فیلم داستانی جشنواره ۱۰۰ را آورد. در کار «مادر»، اثر نعمت سرگلزایی هم همکاری کردم و بعد از آن طراحی پوسترش را انجام دادم. همان همکاری ها در ساخت فیلم دیگران، ایده ساخت فیلم کوتاه صد تاییه ای را به او می دهد. در دوره ای یک ساله بیشتر فیلم های صد تاییه ای ایرانی و خارجی را دنبال می کند تا با مفهوم فیلم۱۰۰ بیشتر آشنا شود. او آن تجربیات را در ساخت فیلم «۱۰۰ تاییه ای «چشم چشم» به کار می گیرد و ایده ساخت فیلمی که اصل کارش لالایی خواندن با ریتم ملایم شعر «چشم چشم دو ابرو» است به ذهنش خطور می کند؛ برای ساخت این ایده دقیقه ۹۰ تصمیم گرفتم که ۱۰۰ تاییه کار کنم. دوشب برای ضبطش زمان گذاشتیم. شب اول نشد و شب دوم ایده را عملی کردیم. من اعتقاد دارم که مدیوم یک اثر باید آن چیزی باشد که می خواهیم تولید کنیم. نباید از سر و ته داستان بزنیم یا آن را کشی بدهیم تا در قالبی که می خواهیم قرار گیرد. مدیوم این اثر کاملا در «۱۰۰ تاییه قرار می گرفت و کم و زیاد نبود. این کار فقط یک پلان است و تصویر شیک یک ماشین است. اگر قرار بود فیلم را ادامه دهم، باید باز همین تصویر را نشان

- ایده «چشم چشم» از سرگرم کردن نوه های خانواده آمد

اینکه ایده این فیلم آن کجا آمد، خودش ماجرای جذابی دارد؛ «زمانی که پسر خواهرم یا نوه های دیگرمان پیش ما بودند، هر وقت که هوا سرد می شد و شیشه منزلمان بخار می گرفت، همین کار را انجام می دادم. شکلک چشم چشم دو ابرو را برای بچه ها می کشیدم تا بتوانم با آن ها بازی کنم تا گریه نکنند یا حواسشان پرت شود که وقتی مادرشان کاری دارد، مشغول باشند. این اتفاق یک بار در فیلم رخ داد و ذهنم را درگیر کرد که این یک بخار ساده است و چقدر می تواند حرف داشته باشد. «ایده فیلم نامه در ذهن فیلم ساز مشخص بود و فقط در یک خط ایده را نوشته بود. اما تنها دغدغه این بود که ادبیات شعر را به چه شکلی درست کنند و با چه ریتمی بخوانند و چه پایانی برای آن در نظر بگیرد؛ «در کشور ما لالایی به فراخور زیست و موقعیت جغرافیایی و شغل تغییر می کند. در فیلم هم ما این شعر را به تعبیری لالایی می دانستیم که مادر برای فرزندش می خواند و قرار بود یک مقدار تغییر کند و چگونگی این تغییر، برایم کمی چالش به همراه داشت.»

- فیلم ساز باید به همه تخصص های مرتبط با فیلم مسلط باشد

در نظرسنجی از مخاطبان نظرات، بسیار متفاوت بود. هم مثبت و هم منفی. اما موضوعی که خیلی به تعبیر ملیحی رخداد جذابی به نظر می رسید این است که خیلی می شود درباره این فیلم صد تاییه ای صحبت کرد. یعنی این فیلم، فکر تولید می کند. نگاه این فیلم ساز درباره فیلم های «۱۰۰ تاییه ای این است؛ «۱۰۰ شاید اگر قصه گو هم نباشد، خوب دربیاید اما جامعه ما قصه گویی را در

تمام ژانر های سینمایی دوست دارد. اما به نظر من یک فکر، اتفاق و چیزی که ذهن مخاطب را درگیر کند، هم بسیاری تواند برای فیلم۱۰۰ جذاب باشد. به عقیده او اگر به فیلم ساز به معنی کارگردان نگاه کنید او باید در همه شاخه های مختلف مهارت داشته باشد و سواد آن کار را داشته باشد، چون این مسئله خیلی به پیشبرد کار هایت کمک می کند. او در این باره بیان می کند؛ «اگر کارگردان متوجه کار خوب تدوینگر یا تصویربردار نشود، نمی تواند با او همراهی کند و خلایقیت در کارش داشته باشد. این پاره ای ایرادها را ایجاد می کند؛ به خصوص در زمینه جلوه های ویژه این مسئله بسیار آذیت کننده می شود. خیلی از کارگردانان متأسفانه فکر می کنند نباید کار دیگری یاد بگیرند و باید آدم هایی را استخدام کنند و از آن ها کار را بخواهند.»

به تعبیر این فیلم ساز جوان، این فیلم با یک تلفن همراه و خیلی ساده گرفته شده اما پروسه تدوین آن مقداری سخت بوده است؛ «چون ما باید سکانس پلان های صد تاییه ای می گرفتیم اما زمان ضبط بیشتر از آن بود. باید از قسمت هایی کات می کردیم که لطمه ای به فیلم نرسد و مخاطب، متوجه پرش و کات در تصویر نشود.»

- فقط یک بار فرصت بود برای کشیدن شکل روی بخار شیشه

باید فیلم را در لوکیشن برفی ضبط می کردند و شیشه ماشین بخار می داشت؛ «فقط دو شب قرار بود هوا برفی باشد. شب اول ماشینی که برای این کار در نظر گرفته بودیم، نمی دانیم با چه سخته شده بود که اصلا بخار نکرد. شب دوم چالش بزرگ این بود که فقط یک بار می توانستیم شکل را روی بخار شیشه ماشین بکشیم. ما یک ماشین داشتم که شیشه هایش بخار گرفته بود و من بودم، برادرم و بازیگر. تازه تلفن همراهی هم که با آن فیلم گرفتیم، مال بازیگرم بود؛ البته خیلی هم خوب بود که ما یک بار فقط آن فیلم را ضبط کردیم. ویژگی این بود که دقت بازیگر هم زیاد شد؛ چون می دانست اگر کار خراب شود، شیشه دیگری نیست. من حساسیت برای اجرا خیلی برایم مهم بود؛ چون هر یک بار ضبط شاید یک ساعت طول می کشید و این خیلی ارزشمند بود.

- از فیلم سازان جوان حمایت هایی می شود
- او نظرش را درباره وضعیت فیلم سازی مشهد به ویژه در یکی دو سال اخیر، این طور بیان می کند؛ با حضور باشگاه رویش و انجمن سینمای جوان و یک سری تغییرات در ساختار فیلم سازی این شهر در آینده اتفاقات خیلی خوبی خواهد افتاد، چون حساسیت ها بسیار زیاد شده است. سال گذشته باشگاه فیلم رویش کارهای بسیاری تولید کرد. شاید فقط پانزده کار ۱۰۰ تاییه ای تولید شده بود. انجمن سینمای جوان بسیار زحمت می کشد. از آنجایی که من از گذشته تا امروز با انجمن همکاری دارم، می دانم که خیلی پیرو شورا و جلسه و بوروکراسی های اداری محدود کننده نیستند و حمایت های عالی دارند. وقتی می خواهیم توصیه ای برای فیلم سازان جوان داشته باشد حرفش این است؛ «من باید خیلی زود تر از این ها کارم را آغاز می کردم. فقط می توانم بگویم که شروع کنند و ادامه دهند. برای هر کاری باید تکرار و تمرین کرد و با چالش های مسیر آن آشنا شد تا قوی تر شویم. باید زحمت کشید و سواد و توانایی ها را افزایش داد و شاخه های کار را شناخت و برای آن تلاش کرد.»

نگارستان

برگزاری نمایشگاه عکس «زیارت» در گالری گلستانه

نمایشگاه گروهی عکس «زیارت»، از آثار محمدرضا لطفی، امیرحسین صفرلی و مسعود نودری، اساتید پیشکسوت عکاسی حرم و بارگاه روز پنجشنبه در موزه گالری گلستانه افتتاح شد. این نمایشگاه تا ۱۲ خردادماه از ساعت ۱۷ تا ۲۰ برپاست.

برگزاری نشست «کیورتوری معاصر» در موزه خراسان

نشست و کارگاه آموزشی با عنوان «کیورتوری معاصر از خلق تا تجربه» در موزه بزرگ خراسان واقع در بوستان کوهسنگی توسط گروه نقاشی فردوس برگزار می شود. در این برنامه، نشست تخصصی با حضور دکتر جمال عسرب زاده و دکتر محمدرضا میردی در روز یکشنبه ۱۱ خرداد از ساعت ۹ تا ۱۴ و نیز کارگاه آموزشی با حضور علی بیگی پرست و داریوش حسینی در روز دوشنبه ۱۲ خرداد ساعت ۱۴ تا ۱۹ برگزار می شود.

اخبار هنری مشهد

اکران مستند داستانی «بر آسمان اروند» در سینما هویزه

مراسم اکران مستند داستانی «بر آسمان اروند» به کارگردانی موسی حاجی نژاد، فیلم ساز مشهدی، امروز دهم خردادماه، ساعت ۱۵:۳۰ در سالن شماره یک سینما هویزه برگزار می شود. این مستند روایتی از رشادت ها و ایثارگری های غیورمندان گردان روح ... لشکر پنج نصر در دوران دفاع مقدس است.

افتتاح خانه موزه ملک در مشهد

آیین افتتاح خانه موزه ملک هم زمان با صد و پنجاه و چهارمین زادروز واقف مشهدی، حاج حسین ملک، امروز ۱۰ خردادماه ساعت ۱۲ در بوستان بزرگ وکیل آباد برگزار می شود.

اکران ۴ فیلم کوتاه در سینما مهر کوهسنگی

باتوق فیلم کوتاه انجمن سینمای جوانان مشهد با دبیری داوود نجف زاده، امروز شنبه ۱۰ خرداد ساعت ۱۶ در سالن شماره ۵ پردیس سینمایی مهر کوهسنگی برگزار می شود.

در این برنامه، فیلم های کوتاه «مدیر مدرسه» اثر میکائیل دیانی،

«دوئل» اثر اعظم مردای، «ایار» اثر مهدی امینی و «گریه ماهی» اثر امیرحسین مهماندوست با حضور سعید ملتجی، فیلم ساز مشهدی، نقد و بررسی می شود.

تماشاخانه

«آسپرین»، روی صحنه پردیس تئاتر مستقل

تئاتر «آسپرین» به نویسندگی و کارگردانی سیدایمان سیدی این روزها، ساعت ۲۰:۳۰ در پردیس تئاتر مستقل روی صحنه می رود. این نمایش با نگاهی به نمایشنامه «پزشک پوشالی» نوشته چارلز دیزنزو با ترجمه هوشنگ حسامی ساخته شده است. علیرضا حسینی و سجاد شکوهی بازیگران این نمایش هستند.

اجرای تئاتر کمدی «جان نثار» در تماشاخانه مایان

تئاتر کمدی «جان نثار» به نویسندگی بیژن مفید و کارگردانی علی نظری، این شب هاد ساعت ۲۰ در سالن ۲ تماشاخانه مایان اجرا می شود.

صالح اخلاقی، خلیل مرشدلو، محمد اولیایی، ایمان درمانی، مرصاد صدقاتی، ستایش برومند،

فاطمه بیاتی، هانیه ایرانی و علی نظری در این نمایش بازی می کنند.

آغاز اجراهای «پل» در تماشاخانه بهار

اجراهای تئاتر تراژدی «پل» به نویسندگی و کارگردانی سجاد کوچ از جمعه ۹ خرداد، ساعت ۱۹ در تماشاخانه بهار در مجموعه تئاتر شهر مشهد آغاز شده است.

در این نمایش شصت دقیقه ای که براساس فیلم نامه ای از کیم کی دوک است، امیرنجاتی، ریحانه سادات حسینی، بابک توسلی، امیر میرزایی، ستاره کارگر، سجاد موسوی، حسن میرزاد، سپهر نائب زاده، امین قصابیان، شیوا مستعلی و سیدرضا حسینی به ایفای نقش می پردازند.